

Nr 651

Av herrar **Börjesson** i Falköping och **Eriksson** i Bäckmora, om *begränsning av den nuvarande försvarsattachéorganisationen.*

Ett väsentligt inslag i den svenska utrikespolitiken, om vilken stor enighet råder, är engagemanget i nedrustningssträvandena. Sverige har tagit en rad initiativ i syfte att få till stånd överenskommelser om nedrustning och kontroll av massförstörelsevapen. Som neutral stat är Sverige särskilt lämpat som initiativtagare och medlare i förekommande fall. Det finns anledning att starkt hävda denna aktiva målsättning inom utrikespolitiken också fortsättningsvis.

Tyvärr finns det ett betydande mistroende mellan olika stater, som tar sig uttryck i kapprustning och spioneri. Det sistnämnda är naturligtvis också ett uttryck för önskan att inte komma efter i utvecklingen. Därför har åtskilliga länder även en organisation av försvarsattachéer, som söker tillgodose behovet av underrättelser och information på legal väg. Försvarsattachéernas uppgift består i att följa den militärpolitiska utvecklingen och försvarsutvecklingen i respektive länder, att vidarebefordra militära förfrågningar från hemlandet och att biträda vid inköp av krigsmateriel samt förbereda vissa svenska besök i respektive länder. För dessa uppgifter har Sverige i dag 16 försvarsattachéer, vilka är placerade i Washington (3), London (3), Paris (2), Moskva (2), Warszawa, Oslo, Köpenhamn, Helsingfors, Bonn samt Wien (stationeringsort Stockholm) en vardera. Dessutom finns fyra biträdande försvarsattachéer, av vilka tre tjänstgör i Washington och en i London. Kostnaderna för innevarande budget uppgår till ca 3 miljoner kronor, av vilket drygt en tredjedel går till löner och närmare hälften till resor och andra omkostnader. Från andra länder finns i Sverige för närvarande 46 försvarsattachéer, varav ett 30-tal med stationering i Stockholm. Övriga är endast sidoackrediterade i Sverige.

Ur principiell synpunkt är det naturligtvis att handla tvärt emot nedrustningsförhandlingarnas intentioner när man genom utbyte av försvarsattachéer ger större utrymme åt konkurrens- och kapprustningssynpunkterna på det militärpolitiska området. I övrigt kan det ifrågasättas om inte försvarsattachéernas mera rutinbetonade uppgifter vad gäller insamlande av information kan skötas på annat sätt än genom stationering utomlands. På detta liksom andra områden har dokumentationen förbättrats avsevärt under senare år. Samtidigt har utvecklingen medfört en ökad komplexitet, som måste försvåra för dessa attachéer att studera speciella militära förhållanden med tillfredsställande behållning. I regel krävs specialister med särskilda insikter och erfarenheter. Samma förhållanden måste också prägl

funktionen att biträda vid inköp. Uppgiften att förbereda svenska militära studiebesök i utlandet kan med stor sannolikhet lösas tillfredsställande av den vanliga beskickningspersonalen.

Som nämnts i det föregående är en betydande del av de i Sverige ackrediterade försvarsattachéerna stationerade utanför landet. På samma sätt borde de svenska attachéernas funktioner i våra grannländer kunna skötas från hemlandet.

Av de totala kostnaderna för försvaret utgör naturligtvis försvarsattachéernas andel en obetydlig del. Men det finns trots detta anledning att granska ifrågavarande område med speciell uppmärksamhet, inte minst mot bakgrunden av vår principiella inställning i nedrustningsfrågan. Tveksamhet är också befogad när det gäller attachéutbytets inverkan på spioneriets omfattning. Det kan onekligen hävdas att dessa etablerade, legala informationskanaler underlättar spioneriet i stället för motsatsen. En sådan misstanke kan inte med hänsyn till upprepade händelser i ett flertal länder utan vidare avfärdas.

Enligt vår uppfattning bör försvarsattachéorganisationens framtida omfattning begränsas. I detta syfte bör en parlamentariskt sammansatt kommitté snabbtreda dess uppgifter och effektivitet ur informationssynpunkt samt i vad mån alternativa lösningar kan tänkas för absolut oundgängliga funktioner.

Med stöd av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag om begränsning av den nuvarande försvarsattachéorganisationens uppgifter och omfattning.

Stockholm den 26 januari 1968

Bengt Börjesson (cp)
i Falköping

John Eriksson (cp)
i Bäckmora
